

تاریخی : باز نشر طرح ۲۶ ماده‌ای هیأت نمایندگی خلق کرد

نظر به اهمیت موضوع حقوق ملیتها، بنا به درخواست تارنمای سازمان اتحاد فدائیان خلق ایران، دوست عزیز آقای عزیز ماملی، وکیل و چهره شناخته شده، که هم در هیات نمایندگی خلق کرد و هم در دبیرخانه آن حضور فعال داشت این متن و مقدمه را برای ما ارسال کرده‌است. باید گفت که ایشان متن طرح هیات نمایندگی خلق کرد در باره خودمختاری کردستان ایران را از متن اصلی آن تایپ کرده‌است و به یقین می توان گفت که بدون کم و کاست و بطور موثق حاوی همه مطالب مندرج در طرح اولیه می باشد.

عزیز ماملی

آقای عزیز ماملی یار و همکار زنده‌یادان : جناب صارم الدین صادق وزیری و دکتر عبدالرحمن قاسملو، دبیر کل حزب دمکرات کردستان ایران بود و در دوران تاریخی تشکیل هیات نمایندگی خلق کرد با این دو شخصیت والای کرد فعالیت‌های گسترده داشت.

صارم‌الدین صادق‌وزیری

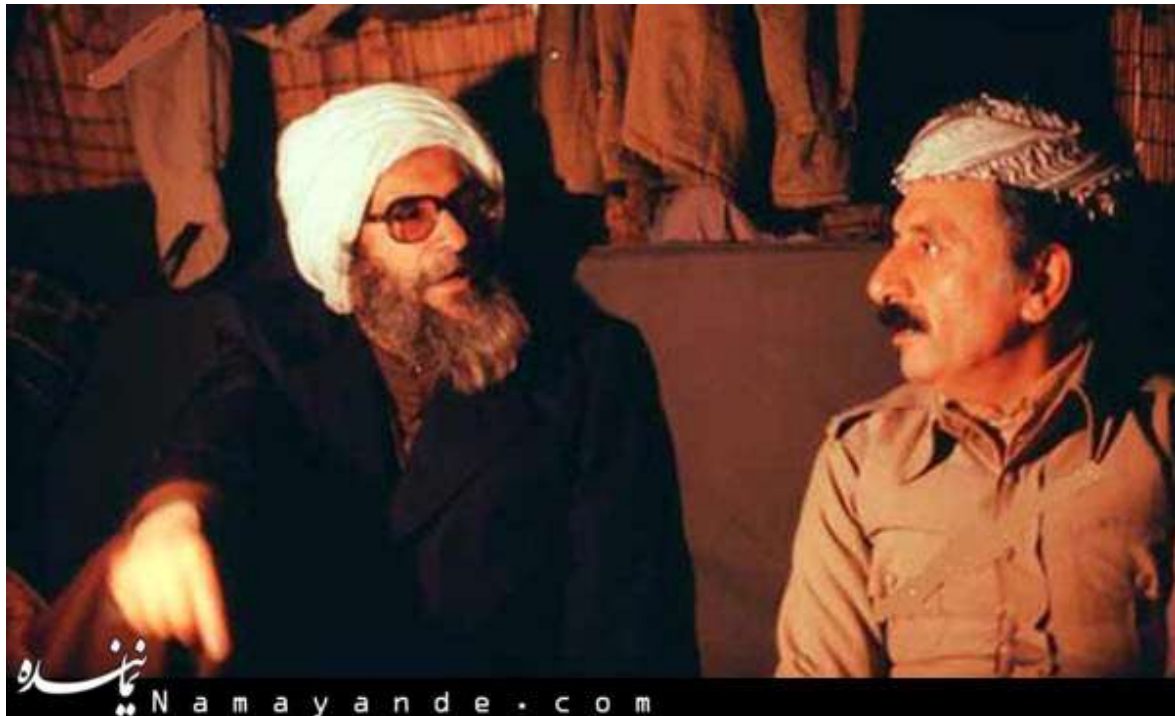
عزیز ماملی، صارم‌الدین صادق‌وزیری

صارم‌الدین صادق‌وزیری، عزیز ماملی

دیدار هیئت ویژه دولت در سال ۱۳۵۸ با هیئت نمایندگی خلق کرد در مهاباد : نشسته از چپ : . تیمسار آذری، آقایان سحابی، صباغیان، فروهر، شیخ عزالدین حسینی، فاتح شیخ، کریم دانشیار، احمد قاضی، عزیز ماملی و تعدادی دیگر که در عکس دیده نمی شوند

شیخ عزالدین حسینی (رئیس هیئت نمایندگی خلق کرد) و دکتر عبدالرحمن قاسملو (سخنگوی هیئت)

مقدمه:

باز نشر طرح ۲۶ ماده‌ای هیات نمایندگی خلق کرد (نسخه پی دی اف در آخر صفحه) زنان و کردستان نخستین قربانیان سرکوبگریهای رژیم تازه به دوران رسیده پس از فروپاشی حاکمیت پهلوی بودند. اما در کردستان در مقابل سیاست نهادینه کردن و قانون مداری اسلام سیاسی، جنبشی سیاسی پا گرفت که لایبسیته، سکولاریزم، دموکراسی و مبارزه با اقتدارگرایی و مرکزگرایی را تجربه می‌کرد. رویارویی این دو پدیده متضاد در جغرافیای ایران به فتوای جهاد شخص خمینی بر علیه جنبش کردستان انجامید و تهاجمات سراسری ارتش و سپاه پاسداران را به دنبال داشت. حملات نیروهای واپسگرای وابسته به تهران و قم با حماسه پیشمرگان مواجه گردید و شهرها و روستاهای کردستان را فرا گرفت و از دل مبارزات سیاسی جنبش مقاومت خلق کرد رقم خورد. تحریمهای مربوط به رفراندوم تحمیلی حکومت موقت برای نظام جمهوری اسلامی و رفراندوم قانون اساسی، از جانب سازمانهای سیاسی کرد با اجابت و استقبال گرم و پرشور مردم در کردستان روبرو گردید. به جرات می‌توان گفت که درصد شرکت کنندگان در رفراندومهای مزبور در کردستان از تعداد انگشتان دست کمتر بود و این یکی از بهترین دستاوردهای این جنبش آزادیخواهانه به شمار می‌رود. در حوزه نظامی، دلاوریهای پیشمرگان کرد عرصه را بر ارتش و سپاه پاسداران تنگ نمود و در مدت سه ماه و اندی، این بار نیز شخص خمینی رهبر مصادره انقلاب، ابتکار را در دست گرفت اما در جهت مخالف: فرمان جهاد به پیام‌گفتگو گرایید و به دستور وی این بار به جای جهادست‌ها، " هیات ویژه دولت برای مذاکره " تعیین و به کردستان اعزام شد. روز ۲۶ آبان ۱۳۵۸ خمینی با صدور پیام مشهور خود اولین جام زهر را با اعتراف ضمنی به اشتباه و شکست در حمله به کردستان نوشید. ورود در جزئیات این بحث کلان در این کوتاه سخن نمی‌گنجد. روز بازگشت نافرجام مورخ ۲۸ آذرماه ۱۳۵۸ اعضای هیات ویژه به تهران، مرحوم داریوش فروهر " طرح خودگردانی " را برای حزب دموکرات

کردستان ایران، سخنگوی هیات نمایندگی خلق کرد ارسال کرد. مفاد این طرح با مخالفت هیات نمایندگی خلق کرد روبرو گردید و ضمن پاسخگویی به آن، پیشنهادات و نقطه نظرات خود را در آنچه که بنام "طرح کامل هیئت نمایندگی خلق کرد در باره خودمختاری کردستان ایران" نامگذاری شد، جمع آوری کرد.

متن و مواد طرح ۲۶ ماده‌ای با ابتکار و به قلم زنده‌یاد جناب صارم الدین صادق وزیر وزیر مبارز سرشناس، وکیل مبرز و عضو هیات مدیره کانون وکلای دادگستری تهران که برای ساماندهی امر مذاکره و یاری رساندن به پیشبرد آن به مهاباد سفر کرده‌بود، تهیه گردید و مورد تایید ماموستا شیخ عزالدین حسینی و سازمانهای موجود در هیات نمایندگی خلق کرد: حزب دمکرات کردستان ایران، کومله - سازمان انقلابی زحمتکشان کردستان ایران، سازمان چریکهای فدایی خلق ایران - شاخه کردستان قرار گرفت.

سازمانهای ترقیخواه و نیروهای دمکراتیک ایران از تشکیل هیات نمایندگی خلق کرد، مذاکرات فیما بین آن و هیات ویژه دولت برای حل مساله کردستان و بویژه از طرح ۲۶ ماده‌ای برای خودمختاری کردستان حمایت کردند. این طرح در نخستین انتخابات ریاست جمهوری بعنوان مبنایی برای حل مساله ملی کرد در ایران از جانب آقای مسعود رجوی نامزد انتخابات معرفی گردید که موجب اعلام پشتیبانی هیات نمایندگی خلق کرد از این نامزد انتخابات ریاست جمهوری در ایران شد.

در این ایام حساس که جنبش زن، زندگی، آزادی برای رهایی از استبداد جمهوری اسلامی با جانفشانی زنان فرزانه و مردان فرهیخته ایران در آستانه پنجمین ماه حیات سیاسی و مبارزاتی قرار گرفته‌است و پایه‌های رژیم جهل و جنایت و فقر و فساد را به لرزه در آورده‌است با دورنمای تحولاتی در سپهر سیاسی و اجتماعی ایران و تغییراتی بنیادی و پلورالیستی، برای یادآوری و نیز گرامیداشت مبارزات ملت کرد و خودیژگیهای موجود در آن به ویژه در این دوره از تاریخ درخشان پس از روی کار آمدن روحانیت در ایران، برآن شدیم تا این طرح خودمختاری سال ۱۳۵۸ را برای عموم منتشر نماییم. روزنامه کیهان، روز ۱۰/۱۰/۱۳۵۸ آنرا انتشار داده بود.

عزیز ماملی، عضو هیات نمایندگی خلق کرد- ۱۳۵۸

فرانسه،

دهم بهمن ماه ۱۴۰۱، ۳۱ ژانویه ۲۰۲۳

متن کامل طرح پیشنهادی ۲۶ ماده‌ای برگرفته از روزنامه کیهان مورخ ۱۰ / ۱۰ / ۱۳۵۸ توسط آقای عزیز ماملی

مقدمه روزنامه کیهان به تاریخ ۱۰ / ۱۰ / ۱۳۵۸، در معرفی "طرح کامل (۲۶ ماده‌ای) هیات نمایندگی خلق کرد برای خودمختاری کردستان:"

کیهان: طرح پیشنهادی هیات نمایندگی خلق کرد برای خودمختاری کردستان

هیات نمایندگی خلق کرد طرح پیشنهادی خود را برای خودمختاری منطقه اعلام کرد. این طرح از سوی جمعیت کردهای مقیم مرکز در اختیار کیهان گذاشته شده است. بیش از این در کیهان طرح هیات ویژه دولت برای خودگردانی این منطقه را به چاپ رسانده بود. آنچه در زیر می‌آید طرح پیشنهادی هیات نمایندگی خلق کرد است و کیهان برای اطلاع خوانندگان گرامی خود متن آن را به چاپ می‌رساند.

طرح کامل (۲۶ ماده‌ای) هیات نمایندگی خلق کرد برای خودمختاری کردستان: (نسخه پی دی اف در آخر صفحه)

طرح کامل هیات نمایندگی خلق کرد

در باره خودمختاری کردستان ایران

ماده (۱) کردستان ایران سرزمینی در محدوده جغرافیایی کشور ایران است که از نظر تاریخی مسکن اقوام کرد بوده و اکنون نیز اکثریت ساکنان آنرا ملت کرد تشکیل میدهد. این سرزمین شامل کلیه مناطق کردنشین استانهای ایلام کرمانشاه، کردستان و آذربایجان غربی میباشد.

ماده (۲) کردستان ایران جزئی از کشور جمهوری اسلامی ایران است که پیوندهای عمیق تاریخی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، پیوستگی ملت کرد ساکن در آن را با سایر ملت‌های ساکن ایران استوار ساخته است.

ماده (۳) حاکمیت ملت کرد بر سرزمین کردستان ایران بشکل خودمختاری در چهار چوب وحدت سیاسی، اقتصادی و تمامیت ارضی کشور ایران اعمال میگردد.

ماده (۴) دولت مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای تامین وحدت سیاسی و تمامیت ارضی کشور اقتدارات مربوط به مسایل زیر را در سرزمین خودمختار کردستان ایران اعمال می نماید:

الف - امور مربوط به دفاع از سرحدات، استقلال و تمامیت ارضی ایران در قبال تجاوز بیگانگان که توسط نیروهای سه گانه زمینی، هوایی و دریایی ارتش صورت میگیرد توسط ارگانهای حکومت مرکزی اداره و تصدی میگردد.

ب - امور مربوط به سیاست و روابط خارجی و نیز ارتباط با کنسول گریهای دول خارجی مستقر در سرزمین کردستان ایران در صلاحیت دولت مرکزی است.

ج - بازرگانی خارجی و گمرکات و سیاستهای عمومی مربوط به این امور توسط ارگانهای دولت مرکزی اداره و تصدی میگردد.

د - برنامه ریزی درازمدت اقتصادی که به سرمایه گزاریهای کلان نیاز دارد، و تنظیم و اداره سیستم پولی و ارزی کشور در صلاحیت ارگانهای دولت مرکزی میباشد.

تبصره (۱) در زمینه امور دفاعی، این اصل که پادگانها و تاسیسات نظامی باید در مرزها و دور از شهرها باشد همواره باید رعایت گردد بطوریکه تحت عنوان مقتضیات نظامی و غیره هیچگونه اقدام و عملی که منتج به مداخله نظامیان در امور داخلی سرزمین خودمختار کردستان ایران گردد، صورت نگیرد.

تبصره (۲) سربازان و وظیفه ساکن سرزمین خودمختار کردستان ایران باید در پایگاههای نظامی و سربازخانه های مستقر در کردستان بخدمت گمارده شوند.

تبصره (۳) در ادارات محلی مربوط به بازرگانی خارجی و گمرکات و برنامه ریزی دراز مدت اقتصادی و اداره سیستم پولی کشور در سرزمین خودمختار کردستان باید از کارمندان محلی استفاده شود.

ماده (۵) بجز مواردی که در ماده (۴) تصریح گردیده است، اعمال حاکمیت در کلیه امور و شئون سرزمین خودمختار کردستان ایران بدون هیچگونه استثناء در صلاحیت ارگانهای خودمختاری میباشد.

ماده (۶) مجلس ملی کردستان ایران عالیترین ارگان حاکمیت ملت کرد در سرزمین خودمختار کردستان ایران میباشد، این مجلس از طریق انتخابات آزاد، مستقیم، مخفی و همگانی کلیه سکنه کردستان ایران هر دو سال یکبار انتخاب و تشکیل میگردد.

تبصره (۱) هر پنجاه هزار نفر از ساکنان سرزمین کردستان ایران یکنفر نماینده برای مجلس ملی کردستان انتخاب خواهند کرد.

ماده (۷) مجلس ملی کردستان کلیه مقررات مربوط به نظامنامه داخلی خود و همچنین انتخابات شهر و روستا را تدوین و تصویب خواهد کرد.

ماده (۸) مجلس ملی کردستان باتوجه به قوانین عمومی کشور کلیه قوانین و مقررات جاری در سازمانهای خودمختاری و نیز بودجه اختصاصی سرزمین خودمختار کردستان ایران را تصویب خواهد کرد.

ماده (۹) مجلس ملی کردستان حکومت خودمختار کردستان را برای اداره کلیه امور سیاسی، اقتصادی، اداری، فرهنگی و انتظامی سرزمین خودمختار کردستان بر خواهد گزید.

ماده (۱۰) حکومت خودمختار کردستان در قبال مجلس ملی کردستان مسئولیت مشترك خواهد داشت و هر يك از أعضاء حکومت خودمختار نیز منفرداً در مقابل مجلس ملی کردستان مسئول خواهند بود.

تبصره (۱) أعضاء حکومت خودمختار کردستان از نظر سلسله مراتب و تشریفات اداری کشور در عرض معاونین وزارتخانه های حکومت مرکزی خواهند بود.

ماده (۱۱) مجلس ملی کردستان حق و وظیفه دارد که شرایط فعالیت آزاد و موکراتیک حیات اجتماعی را در زمینه آزادی احزاب و اجتماعات، مطبوعات و بیان و قلم، عقیده و مذهب، انجمنهای دموکراتیک و حق اعتصاب را در تمام سرزمین کردستان فراهم کند و بر رعایت موازین آن از جانب قوه مجریه نظارت دقیق نماید.

ماده (۱۲) بودجه کردستان خودمختار بوسیله حکومت خود مختار کردستان تنظیم و به مجلس ملی کردستان پیشنهاد و پس از تصویب بمورد اجرا گذاشته می شود.

ماده (۱۳) منابع تامین اعتبار بودجه کردستان خودمختار عبارتند از:

الف - مالیاتها، عوارض و سایر درآمد های محلی

ب - سهمی از بودجه عمومی کشور که از طرف حکومت مرکزی در اختیار حکومت خودمختار کردستان قرار داده میشود.

ماده (۱۴) برنامه ریزی برای رشد و تکامل اقتصادی در سرزمین کردستان در جهت جبران عقب افتادگی ناشی از ستم ملی یعنی ایجاد صنایع ملی، توسعه کشاورزی و دامپروری، پیشرفت امور عمرانی و رفاهی و خدمات عمومی به نحوی که زندگی توده های زحمتکش خلق کرد تغییر بنیادی پیدا کند. باستثنای آنچه در بند د ماده ۴ ذکر شده است از وظایف حکومت خودمختار کردستان میباشد.

تبصره (۱) پس از کسر بودجه مربوط به امور دولت مرکزی از درآمدهای عمومی بودجه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نسبت به تعداد جمعیت در میان ساکنان ایران توزیع میشود، معیار توزیع این بودجه چنان خواهد بود که در آن مناطقی از کشور که تحت ستم ملی بوده اند به منظور جبران عقب ماندگی اقتصادی ناشی از ستم ملی، سهم ساکنان این مناطق و از جمه کردستان خودمختار باید متناسب با درجه عقب ماندگی آن، مقداری بیش از درآمد متوسط سرانه کشور باشد.

ماده (۱۵) زبان کردی در کلیه ادارات سرزمین خودمختار کردستان اعم از ادارات ارگانهای خودمختار یا سایر ادارات، زبان رسمی است با تاکید بر این نکته که زبان فارسی کماکان زبان رسمی سراسر ایران از جمله کردستان میباشد.

ماده (۱۶) در سرزمین خودمختار کردستان ایران، آموزش در کلیه سطوح اعم از ابتدائی و متوسطه و عالی به زبان کردی خواهد بود ولی تدریس زبان فارسی نیز پس از پایان سال چهارم ابتدائی در کلیه مدارس سرزمین کردستان ایران اجباری خواهد بود.

تبصره (۱) اقلیت های ملی در سرزمین خودمختار کردستان ایران حق دارند فرهنگ و سنن ملی خود را حفظ و ترویج کنند و در مدارس خود زبان مادری خود را تدریس نمایند.

ماده (۱۷) ایجاد مؤسسات و مراکز آموزشی و فرهنگی و برنامه ریزی مربوط به فعالیت این مؤسسات و مراکز در سرزمین خود مختار کردستان ایران در کلیه سطوح ابتدائی، متوسطه و عالی جزو اختیارات حکومت خودمختار کردستان ایران میباشد.

تبصره (۱) مراکز رادیو تلویزیون موجود در سرزمین خودمختار کردستان تحت نظارت حکومت خودمختار کردستان ایران اداره می شود.

ماده (۱۸) حفظ امنیت داخلی و امور انتظامی سرزمین خودمختار کردستان ایران در شهر و روستا توسط نیروهای پیشمرگه که با استخدام رسمی حکومت خودمختار کردستان در خواهند آمد تامین میشود.

ماده (۱۹) مسئولین انتظامی شهر و روستا در سرزمین خودمختار کردستان ایران مستقیماً از طرف حکومت خودمختار کردستان منصوب میشوند و در برابر آن مسئولیت خواهند داشت.

ماده (۲۰) هر ساله تعدادی دانشجو از طرف سرزمین خودمختار کردستان ایران در مدارس نظامی برای تامین نیازمندیهای نیروی دفاعی و انتظامی سرزمین خودمختار کردستان به تحصیل خواهند پرداخت. سازمانهای مربوط در حکومت مرکزی ایران مکلفند کلیه موجبات آموزشی و تربیت این دانشجویان را فراهم سازند و نیازمندیهای تسلیحاتی نیروهای انتظامی داخلی کردستان را بطور معقول و مناسب تامین نمایند.

ماده (۲۱) قوه قضائیه در سرزمین خودمختار کردستان ایران منفک از سایر قوا بوسیله دادگاههای مستقل اعمال میگردد.

ماده (۲۲) محاکم سرزمین خودمختار کردستان ایران در مسائل عرفی برطبق قوانین عرفی سراسری کشور و قوانین مصوب مجلس ملی کردستان خودمختار که در حدود صلاحیتهای خویش وضع کرده اند و مبتنی بر اصول متبع حقوقی و منطبق با اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاق جهانی حقوق مدنی باشد و در مسائل مربوط به احوال شخصیه برطبق قواعد مذهبی متداعیین ترفع خواهند کرد.

ماده (۲۳) يك شعبه دیوان عالی کشور در سرزمین خودمختار کردستان ایران مستقر خواهد گردید و فرجامخواهی از آرای محاکم سرزمین خودمختار کردستان ایران در این شعبه مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

تبصره : دادرسی در دادگاههای سرزمین خودمختار کردستان ایران به زبانهای کردی و فارسی انجام خواهد گرفت.

ماده (۲۴) برای تقویت اتحاد خلقهای ایران صرفنظر از اینکه ساکنان سرزمین کردستان مانند سایر نقاط ایران نمایندگان خود را به مجلس شورای ملی خواهند فرستاد، تعداد معینی متناسب با جمعیت کردستان در ارگانهای حکومت مرکزی (هیات وزیران و وزارتخانه ها) مشارکت خواهند داشت.

ماده (۲۵) بمنظور تضمین مبانی خودمختاری و حفظ حقوق تمام خلقهای ایران " شورای عالی خلقهای ایران " در مرکز کشور تشکیل خواهد شد و هر يك از خلقهای ایران سه نماینده به " شورای عالی خلقهای ایران " خواهند فرستاد.

تبصره : سه نفر نمایندگان سرزمین خودمختار کردستان ایران توسط مجلس ملی کردستان انتخاب خواهند شد.

ماده (۲۶) کلیه قوانین مصوب مجلس شورای ملی ایران که مربوط به روابط و حقوق خلقهای ایران میباشد باید در شورای عالی خلقهای ایران مطرح شود و به تصویب برسد.

هیات نمایندگی خلق کرد

مقدمه : باز نشر طرح ۲۶ مادهای هیات نمایندگی خلق کرد - نسخه پی دی اف

این سند در تاریخ ۱۳۵۸/۱۰/۱۰ مورخ در تهران تهیه شده است.

طرح کامل ۲۶ مادهای هیات نمایندگی خلق کرد - عین متن آقای عزیز ماملی برگرفته از روزنامه کیهان

این سند در تاریخ ۱۳۵۸/۱۰/۱۰ مورخ در تهران تهیه شده است.

مورخ ۱۳۵۸/۱۰/۱۰ - نسخه پی دی اف